

Czwarta Międzynarodowa Olimpiada Lingwistyki Teoretycznej, Matematycznej i Stosowanej

Estonia, Tartu, 1–6 sierpnia 2006 r.

Zadania turnieju indywidualnego

Zasady zapisywania rozwiązań zadań

1. Nie przepisując tekstu zadania, rozwiązuje każde zadanie na osobnej kartce (kartkach) papieru; na każdej kartce z rozwiązaniem należy napisać numer zadania, numer miejsca i nazwisko. Tylko w tym wypadku możemy gwarantować pełne uwzględnienie osiągniętych rezultatów.
2. Rozwiązanie należy uzasadnić. Odpowiedź, nawet prawidłowa, podana bez żadnego uzasadnienia będzie oceniana nisko.

Zadanie №1 (20 punktów)

Podane są zdania w języku lakota¹ (w transkrypcji łacińskiej) i ich przekłady na język polski:

1. lakhota ki wičhakte	Indianin zabił ich.
2. matho ki wakte	Zabiłem niedźwiedzia.
3. lakhota ki mačho	Indianin zawołał mnie.
4. tuwa ničho he	Kto zawołał ciebie?
5. wičhaša ki tuwa kte	Człowiek kogoś zabił.
6. tuwa hi he	Kto przyszedł?
7. matho ki wičhačho	Zawołał niedźwiedzie.
8. yahi čha hi	Przyszedłeś i on przyszedł.
9. matho ki hipi ną lakhota ki čhopi	Niedźwiedzie przyszły i zawołały Indianina.
10. yahi čha hokšila ki nikte	Przyszedłeś i chłopak zabił ciebie.
11. lakhota ki wačho ną hokšila ki wakte	Zawołałem Indianina i zabiłem chłopaka.
12. hokšila ki wakte čha tuwa lakhota ki wičhačho	Zabiłem chłopaka i ktoś zawołał Indian.
13. lakhota ki hipi čha mayačho	Indianie przyszli i zawołałeś mnie.

1. Przetłumacz na język polski:

1. wahi čha lakhota ki matho ki wičhačhopi
2. wičhaša ki nikte ną mačho
3. wičhaša ki nikte čha mačho
4. nikte

2. Przetłumacz na język polski na wszystkie możliwe sposoby:

tuwa kte he

3. Przetłumacz na język lakota:

1. Indianie zabili chłopaka i niedźwiedź przyszedł.
2. Przyszedłeś i zabiłeś Indianina.
3. Kogo zawołałem?
4. Ludzie przyszli i ktoś ich zabił.

Komentarz. š, č, h, y, w, ą — specyficzne dźwięki języka lakota.

Piotr Arkadiew

¹ Język lakota należy do języków indiańskich (rodzina Siuksyjska). Mówi w nim około 6000 osób na środkowym Zachodzie Stanów Zjednoczonych.

Zadanie №2 (20 punktów)

W języku katalońskim² liczba mnoga rzeczowników tworzy się poprzez dodanie końcówki **-s**. Jeśli jednak rzeczownik kończy się na **s**, **x** albo **ç**, działają bardziej skomplikowane reguły.

Poniżej są podane rzeczowniki katalońskie w pisowni uproszczonej w liczbie pojedynczej i liczbie mnogiej, oraz ich przekłady na język polski. Tabela zawiera luki.

Liczba pojedyncza	Liczba mnoga	Tłumaczenie
el apèndix	els apèndixs	wyrostek
el bastaix		tragarz
el troleibús		trolejbus
el cactus	els cactus	kaktus
la càries	les càries	próchnica
	les clos	łąka
el contumaç	els contumaços	buntownik
la faç	les façs	twarz
el flux	els fluxos	potok
el gimnàs	els gimnasos	sala gimnastyczna
la hèlix	les hèlixs	śruba
el índex	els índexs	indeks
el iris		tęczą
el llaç		pętla
el ònix		onyks
el pàncrees	els pàncrees	trzustka
el pedaç	els pedaços	łatka
la pelvis		miednica
el permís	els permisos	pozwolenie
el pis		mieszkanie
el _____	els sequaçs	zwolennik
la _____	les sequaçs	zwolenniczka
el sufix	els sufixos	przyrostek
	els tastaolletes	lekkoduch
el teix	els teixos	cis
la trencadís	les trencadís	skorupa
el vas	els vasos	wazon
la xeix		(litera) iks

1. Wypełnij luki. Uzasadnij rozwiązanie.
2. Znaki ` i ´ w niektórych wyrazach katalońskich oznaczają akcent. Wyjaśnij, w jakich wypadkach są stawiane.
3. Na którą sylabę pada akcent w wyrazach, w których nie ma znaków ` i ´?

Boris Iomdin.

² Kataloński — jeden z języków romańskich. Mówi w nim około 8 milionów osób, głównie w Hiszpanii, oraz we Francji i Andorze.

Zadanie №3 (20 punktów)

Dane są słowa w języku khmerskim³, zapisane specjalną odmianą tradycyjnego alfabetu khmerskiego (tak zwanym pismem okrągłym), ich polskie tłumaczenia oraz transkrypcje łacińskie tych słów w porządku mieszanym:

A ^{••} Y	‘namiętność’	i ^{••} F	‘móc’
i ^{••} Ä	‘ssać pierś’	F ^{••} Ä	‘czekać’
W ^{••} Y	‘delta’	W ^{••} Ä	‘trzymać w zębach’
T ^{••} Ä	‘prowadzić’	i ^{••} ÄE	‘piec na rożnie’
E ^{••} Ä	‘niewyraźnie’	W ^{••} ÄE	‘zagradzać drogę’
E ^{••} A	‘skręcać’	Y ^{••} T	‘mieć’
F ^{••} ÄE	‘ociosywać’		

poɓm, a:c, poɓm, ɲoɓm, sam, peɓɲ, aɲ, caɲ, am, piɓm, ɲiɓk, ka:m, miɓn

1. Znajdź poprawne odpowiedniki.
2. Zapisz w transkrypcji łacińskiej:

A ^{••} Ä	‘szprycha’
A ^{••} A	‘wrona’
E ^{••} ÄE	‘jaskrawo-czerwony’
F ^{••} Y	‘Czamowie’
T ^{••} Y	‘imię’
Y ^{••} Ä	‘mocny’

Komentarz. a, eɓ, oɓ — krótkie samogłoski, a:, iɓ — długie samogłoski, ɲ, c — specjalne spółgłoski języku khmerskiego; Czamowie – lud w Azji Południowo-Wschodniej.

Sergej Dmitrenko

³ Język khmerski — język państwowy Królestwa Kambodży. Mowi w nim około 9 mln osób.

Zadanie №4 (20 punktów)

Dane są wyrazy w południowym (bikińskim) dialekcie języka udehejskiego⁴ w transkrypcji łacińskiej oraz ich przekłady na język polski:

b'ata zä:ŋini	pieniądze chłopaka
si bogdolo	twoje ramię
ja: xabani	wymię krowy
su zä:ŋiu	wasze pieniądze
dili tekpuni	skóra głowy
si ja:ŋi:	twoja krowa
bi mo:ŋi:	moje drzewo
aziga bugdini	noga dziewczynki
bi nakta diliŋi:	moja głowa dzika
nakta igini	ogon dzika
si b'ataŋi: bogdoloni	ramię twojego syna
teŋku bugdini	nóżka od taboretu
su ja: wo:ŋiu	wasze biodro krowy
bi wo:i	moje biodro

1. Przetłumacz na język polski:

su b'ataŋiu zä:ŋini
si teŋku bugdiŋi:
si teŋkuŋi: bugdini

2. Przetłumacz na język udehejski:

biodro chłopaka
nasz dzik
drzewo mojej córki

3. Jak uważasz, czy w języku udehejskim są możliwe podane niżej wyrazy:

bi xabai
su b'ataŋiu bugdiŋini
si igi

Jeśli tak, to przetłumacz je. Jeśli nie, wyjaśnij dlaczego.

4. Przetłumacz na język polski podane niżej wyrazy i wyjaśnij różnice ich znaczeń:

bi tekpui
bi tekpuŋi:

Komentarz. ŋ, ' — specjalne spółgłoski, ä — specjalna samogłoska języku udehejskiego. Dwukropki oznaczają długość poprzedniej samogłoski.

Boris Iomdin

⁴ Język udehejski (udegejski) — jeden z języków tungusko-mandżurskich, mówi w nim nie więcej, niż 100 osób na południu Dalekiego Wschodu.

Zadanie №5 (20 punktów)

Niżej podane są zdania w języku polskim i ich tłumaczenia na język ngoni⁵. W rzeczywistości każde polskie zdanie może być przetłumaczone na ngoni na kilka sposobów, w zadaniu jednak jest podany tylko jeden z możliwych wariantów.

1. Kamau kupił fermę dla kobiet.	Kamau aguli vadala mgunda.
2. Babcię kupiły motykę dla wnuka.	Vabuya vaguli mjukulu ligela.
3. Wnukowie kupili piwo dla gościa.	Vajukulu vamguli mgeni ugimbi.
4. Babcia kupiła nóż dla Kamau.	Mbuya guli Kamau chipula.
5. Gość kupił kozę dla wnuków.	Mgeni avaguli mene vajukulu.
6. Wnuk kupił fermę dla Zenda.	Mjukulu amguli mgunda Zenda.
7. Zenda kupił dom dla babci.	Zenda amguli mbuya nyumba.
8. Goście kupili nóż dla kobiety.	Vageni vamguli chipula mdala.
9. Mwangi kupił motykę dla gościa.	Mwangi avaguli vageni ligela.
10. Kobiety kupiły dom dla Mwangi.	Vadala guli Mwangi nyumba.

W każdym zdaniu w języku ngoni pod numerami (11a–c) i (12a–c) jest popełniony pewien błąd. Przetłumacz te zdania na język polski, wyjaśnij jaki błąd został popełniony, a potem popraw go, podając na każdy przykład po cztery poprawne zdania w języku ngoni, opisujące daną sytuację.

11. (a) Mdala guli ugimbi Mwangi.
(b) Mdala mguli Mwangi ugimbi.
(c) Mdala aguli ugimbi Mwangi.
12. (a) Kamau vamguli vabuya mene.
(b) Kamau guli mene vabuya.
(c) Kamau vaguli vabuya mene.

Olga Fiodorowa

Redakcja zadań:

Aleksander Berdiczewski (red. odp.), Swetłana Burlak, Michiel de Vaan, Dmitri Gerasimow, Ksenia Gilarowa, Stanisław Gurewicz, Iwan Derżanski, Boris Iomdin, Elena Murawenko, Maria Rubinsztejn, Aksel Jagau

Tłumaczenie na język polski:

Elena Gorelik

Życzymy powodzenia!

⁵ Język ngoni — jeden z wielu języków Tanzanii, mówi w nim około 200 tysięcy osób.